

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21		Egész évre 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	
	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délelőtt	

Radicsék választási kiáltványa éles szemrehányásokkal illeti az eddigi kormányokat.

Beograd, szept. 2.

A választásoktól rövid tíz nap választja még el az országot és így egész természetes, hogy ezeknek a napoknak az élénksége és izgalma nem hagy fenn semmi kívánnivalót. Ez a néhány utolsó nap bizonyára még jobban ki fogja élelni az ellentéteket, amelyek az egyes pártok között fennállanak.

Az összes politikai pártok vezérei szétszéledtek az országban, hogy az utolsó napokat agitációval töltsék el és pártjuk esélyeit biztosítsák. Elutaztak Beogradból: Trifkovity Márkó, Davidovity Ljuba, Vukicsevity miniszterelnök, Pribicsevity Szvetozár és Marinkovity külügyminiszter. Beogradban a választásokig ilyenformán minden politikai akció teljesen szünetel.

Beogradban ma fogja Radics Szeptán megtartani a négyülését, amely iránt meglehetősen érdeklődés nyilvánul meg.

A Radics-párt különben éppen úgy, mint a radikális- és független demokrata-párt, választási kiáltvánnyal fordult a néphez. A kiáltvány elég terjedelmes és főleg az eddigi kormánypártok általános hibáival és visszaéléseivel foglalkozik.

Tíz év telt el a felszabadulás óta — mondja a kiáltvány — és azóta a különféle kormányok nem tettek semmit. Ahelyett, hogy a fiatal állam gazdasági, szociális és politikai problémáit elintézték volna, üres szöcséplést követtek el és minden áron azon dolgoztak, hogy uralmon maradjanak és ki ne adják kezükből a hatalmat.

A horvát képviselőket üldözték és igyekeztek a szerbek és horvátok közötti ellentéteket kimélyíteni, a melyeket csak a horvát vezetők bölcsessége és a szerb nép békeszeretete akadályozott meg.

A kiáltvány ezután a korrupcióna tér át, amely az egész országban uralomra jutott. A becsületes tisztviselők éheznek, mert a fizetésük kevés ahhoz, hogy megélhessenek. Minden pénz a kortések fizetésére és pártagitációra kell.

A gazdasági krízis a legsúlyosabban a falusi embereket sújtja. Terményeit nagyon olcsón kell elkötvetélnie, hogy megélhetését biztosítsa és adót fizessen. A kiskereskedők, kisiparosok csőd alá kerülnek, a nagytőke pedig egyre dagad. Ennek a politikának véget kell vetni. A legfőbb ideje, hogy a komoly munkát fogják meg az arra hivatottak és igyekezzenek a termelés fokozásával és az igazi takarékoság életrekeltésével a gazdasági krízist megszüntetni.

A kiáltvány végül arra hívja föl a választókat, hogy álljanak a Radics-párt mellé, amely céljait meg fogja valósítani.

A radikális-párt választási kiáltványa hivatalosan ma jelenik meg.

Beograd, szept. 2.

A radikális-párt főbizottságának titkára, dr. Ivkovity Momcsilo tegnap érkezett vissza Vrnjacska fürdőről, ahol Sztanojevity Ácónak bemutatva a választási kiáltványt.

Sztanojevity minden korrekúra nélkül hozzájárult a kiáltványhoz és azt aláírta. A párt hivatalosan ma adja ki a kiáltványt.

A Keletgalíciai árvízkatasztrófa.

Varsó, szept. 2.

Most bontakozik csak ki teljes egészében a keletgalíciai felhőszerkezetek és árvíz okozta katasztrófa.

Ötvenezer embernél több hajléktalan, hatszáz ember meghalt. Szokolov, Oszov, Prsemiszl városokat az ár teljesen körülzártta. A vasuti közlekedés az egész országrészben szünetel.

Próbamozgósít a szovjet.

Moszkva, szept. 2.

A szovjet a lakosság előleges értesítése után elrendelte a leningrádi és krimi kerületben a próbamozgósítást. Dacára annak, hogy a lakosságot előre értesítették, a mozgósítás gyakorlati keresztülvitele óriási izgalmat keltett. Ezt még fokozta annak a rendeletnek a kiadása, amely szerint a hamis hírt terjesztők ellen szigorú rendszabályokat léptetnek életbe.

TÖZSDE

Szeptember 1

Beograd. Newyork 5664—5684, London 27580—7640, Párizs 222—24, Zürich 1094—1097, Milánó 30850—31050, Berlin 1351—54, Prága 16805—85, Bécs 80015, Budapest 99750.

Zürich. Beograd 913, Párizs 2033 és fél, London 2521, Newyork 51870, Milánó 2824, Berlin 12340, Bécs 7310, Prága 1637, Budapest 9071 és fél, Bukarest 321.

100 dinár ma

Zürichben 9.13 sv. frank.
Budapestben 10.02 pengő.
Berlinben 7.39 ar. márka.
Bécsben 12.44 silling.
Triesztben 32.17 lira.
Prágában 59.01 cseh kor.
Bukarestben 295.— leu.

Értékpapírok. Magyar Hitel 93.50, Olasz Bank 70.50, Pesti Hazai 250, Ganz-Danubius 216, Ganz-Villamos 190, Nasici 159, Délcukor 131.

Botrányba fullasztották Radicsék beográdi négyülését.

Beograd, szept. 2.

A Radics-párt zászlóbontása egy négyülés keretében tegnap lett volna Beogradban, azonban csunya fiaskóval végződött. A négyülés kimenetele sokkal rosszabbul sikerült, semhogy azt Radicsék várták.

A Jadran-szállóban összegyűlt tömeg két részre oszlott. Az egyik rész Radicsék híveiből került ki, a másik pedig nacionalista diákokból, akik Marics Krszta megnyitó beszéde után rögtön tüntetni kezdtek. Hangos lárma töltötte be a termet, majd egyszerre paradicsommal és záptojásokkal kezdték dobálni Radics Pávlet, aki az ülésen megjelent. Egyszerre eloltotta valaki a teremben a lámpát, amire pánik tört ki. Mindenki a szabadba vezető utat kereste, dulakodás támadt, úgyhogy a nagyobb katasztrófát csak a rendőrség megjelenése hártotta el.

Radics Szeptán ugylátszik megérezte, hogy az ülés nem fog simán lefolyni, mert meg sem jelent rajta. Radics Szeptán és Radics Pávle este tizenegy órakor váratlanul visszautaztak Zágrebba.

Hírlapírók előtt mindkettő azt a kijelentést tette, hogy az egész demonstrációt Makszimovity hívei kényszerítették elő tervszerűen.

Makszimovity volt belügyminiszter tegnap este ugyancsak négyülést tartott Beogradban a Petrograd kávéházban. A gyűlés megnyitáskor utalt arra, hogy éppen ebben az

időben tart Beogradban négyülést Radics Szeptán is, aki Horvátországban állandóan azt hangoztatja, hogy a szerb paraszt hősies, míg a horvát munkás, hogy a szerb nép fegyverrel és késsel dolgozik, míg a horvát a kulturáért harcol és azon munkálkodik.

Majd a radikális-párt érdemeit méltatta és azzal fejezte be a beszédét, hogy reméli, szeptember tizenegyedikén a főváros a radikális-párt diadalától lesz hangos.

Vukicsevity miniszterelnök a boszniai Gradiskában tartott négyülést, amelynek során kijelentette, hogy az új szkupstina első feladata lesz egy nagyobb beruházási

A vasut leszállította a ki- és berakodási határidőt.

Beograd, szept. 2.

A vasutak vezérgazgatósága az eddigi huszonnégy órai ki- és berakodási határidőt több vajdasági városban hat órára szállította le. A hat órai ki- és berakodási határidő

Velikakikindán, Becskereken, Becskerek-Begejen, Vrsacon, Kovinban, Kovin-Dunavon, Pancsevón, Sztáribecsejen, Noviszádon és Szentán lép életbe.

A Népszövetség ülészaka megnyílt.

Genf, szept. 2.

A Népszövetség üvegtermében tegnap délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg Villegas elnök a népszövetségi tanács huszonhatodik ülészakaát.

Az ülés, amely nem volt nyilvános, rögtön megkezdte a pénzügyi és gazdasági kérdések tárgyalását és a népszövetségi költségvetés vitáját.

Várady Imrét ünnepli a kanjizsai járás.

A kanjizsai lakosság mindenütt lelkesedéssel köszönti a magyar-párt vezérét.

Novakanjizsa, szept. 2.

A kanjizsai járás magyarságának meghívására dr. Várady Imre, Becskerek város és a becskereki járás országgyűlési képviselőjelöltje, szerdán Novakanjizsára utazott. Novakanjizsán ünnepélyes fogadtatásban részesítették a népszerű pártvezért, az állomáson nagy néptömeg gyűlt össze, ki gyalogszerrel, ki kocsin érkezett, hogy a Bánság nagynevű népvézérét, a köztisztelőben és becsülésben álló dr. Várady Imrét üdvözölje. Lelkes éljenzés, percekig tartó ünneplés fogadta a vasuti kocsiból kilépő dr. Váradyt. Az üdvözlő beszédek elhangzása után a menet a Gubas-vendéglőbe ment, ahol este százötven terítéses bankett volt. A bankett során az első felköszöntőt dr. Várady Imre tartotta, majd Sztankovity Milos képviselőjelölt és Kuzmanov Obrád képviselőjelölt-helyettes beszélt. Mindhárom felköszöntőt lelkesen megtapsolta a társasvacsora közönsége.

Népgyűlés Novakanjizsán.

Csütörtökön reggel nyolc órára volt bemozdva a radikális- és a magyar-párt együttes népgyűlése, de már jóval nyolc óra előtt nagy számban gyülekeztek a választók a

Gubas-féle vendéglő tágas udvarán. Amikor Várady dr. és kísérete felüti a népgyűlés helyén, percekig tartó éljenzéstől visszhangzott az udvar, Novakanjizsa magyarsága és szerbsége egy emberként köszöntötte Várady Imrét, aki megértő politikájával és közéleti multijával a magyarok és szerbek szeretetét egyaránt kivívta magának.

Sztankovity Milos, a kanjizsai járás képviselőjelöltje tartotta előbb a programbeszédjét, majd a nagy tetszéssel fogadott beszéd elhangzása után Várady Imre dr. szólalt fel és vázolta a magyar-párt és a radikális-párt szövetségének történetét. Azzal a felhívással zárta nagyhatású szavait, hogy magyar ember hallgat a magyar becsület szavára és nem felejtkezik el szeptember 11-ikén a magyar kötelességről, amely azt parancsolja, hogy ezen a napon mindenki, egy emberként a hetedik urnába dobja a szavazatát.

A sikeres novakanjizsai gyűlés után Várady, Sztankovity Milos képviselőjelölt és helyettese, Kuzmanov Obrád, valamint Sztanojevitj Mirosláv főszolgabíró kíséretében Csókára utazott, ahová tízenegy órára hirdettek népgyűlést.

A perlezi gyilkosság életben maradt áldozata elmondja a véres reggel történetét.

A boncolás eredménye szerint Vujicsin Péra több halálos sérülést szenvedett. — A gyilkos vallomása.

Becskerek, szept. 2.

Megírta a Torontál, hogy a bánsági Perlez községben állati kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történet, amelynek áldozata Vujicsin Péra 68 éves gazdálkodó és 65 éves felesége, Vujicsin Milica.

Vujicsin Péra holttestét tegnap délelőtt boncolták fel a pancsevői királyi ügyész és a vizsgálóbíró jelenlétében. A boncolás megállapította, hogy a halált közvetlenül elvérzés okozta, de a sérülések közül az arcra mért ütés olyan súlyos természetű volt, hogy egymagában is feltétlenül halált vont maga után. Az arcát valósággal összeroncalt a teljes erőből mért ütés és az agyveleje az ütés következtében kilocsant. A lábán talált szurt sebek is halálosak voltak és több eret vágtak át, úgyhogy a több sebből vérző szerencsétlen ember percek alatt elvérzett. Vujicsin tehát abban az esetben is meghalt volna, ha a gyilkos nem használja a támadásnál azt a hatalmas dorongot, amelyet később a helyszínen találtak.

A meggyilkolt felesége, Vujicsin Milicának az állapota óráról-órára javul és az orvosok biznak életbenmaradásában. Kezelőorvosa engedélyével tegnap kihallgathatták és a súlyosan sebesült asszony elmondta a borzalmas percek történetét.

Kétségbeesett segélykiáltásokra lettem figyelmes — mondotta szakadozottan, lassan és megfontolva, a még mindig az események hatása alatt álló asszony. Egészen tisztán hallottam a férjem erős, majd

elhaló erőlt hangját. Berohantam a házba és amikor felrántottam az aítót, Gojity eltorzult véres arcát láttam felém fordulni, a földön pedig nagy vértócsában a férjem fekiült. Odaugrottam és rávettem magam férjem testére, a gyilkos lerántott róla és felémdőlt. Az ijedségtől elájultam és többre nem emlékszem...

Gojity Mitát erősen megvasalva beszállították az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró azonnal kihallgatta a letartóztatottat, aki a megbánás legcsekélyebb jele nélkül, hidegvérűen és közömbösen ismertette a véres reggel lefolyását. Ezután is hangoztatta, hogy előre megfontolt szándékkal hajtotta végre a gyilkosságot. Hosszu készülődés és töprengés előzte meg tettének végrehajtását és a leszámolás végérvényesen a gyilkosság előestéjén fogamzott meg benne, amikor végleg elhatározta, hogy megbosszulja magát mindazon keserűségekért, amik az ő hite szerint, Vujicsin miatt érték. A dorongot már jó előre elkészítette volt és reggel korán magához vette, majd egy hatalmas konyhakést csusztatott a zsebébe és így felszerelten indult áldozata lakása — és a fegyház felé.

Román repülők meglátogatják az európai fővárosokat. Bukarestből jelentik: A legkiválóbb román pilóták elhatározták, hogy közadakozásból és állami támogatással nagy repülőgépet építtetnek, amellyel szeptember hó folyamán meglátogatják az összes európai fővárosokat.

Ismét a végrehajtó...

A kovini kereskedők újabb panaszai.

Becskerek, szept. 2.

A kovini kereskedők egyesülete ismételten súlyos természetű panaszokat emelt a bánsági kereskedelmi és iparkamaránál a vrsaci munkásbiztosító pénztár ellen. A kovini kereskedők közlése szerint, a vrsaci pénztár végrehajtás után hajtja be a betegsegélyző járulékokat, ami még indokolt volna, ha olyan járulékok befizetéséről volna szó, amelyek valóban esedékesek. A kereskedők szerint éppen az a baj, hogy olyan tagok után hajtják be a díjakat, akik abban az időben, amelyre a járulékok szólnak, már rég más

cég szolgálatában állottak. A munkásbiztosító pénztár helyi bizalmi-ferfiái ugyanis csak elkésve jelentik be a munkaadók alkalmazottai sorában beálló változásokat és így a pénztár az illető tagot kilépése után még jóideig nyilvántartja és díjával továbbra is azt a munkaadót terheli meg, aki már elbocsájtotta alkalmazottját.

A bánsági kamara a beérkezett panaszok alapján beadványt dolgozott ki és küldött el a szociálpolitikai minisztériumnak, amelyben sürgős intézkedést kér, hogy hasonló esetek a jövőben elő ne fordulhassanak.

Készülődések az új tanévre.

Seregszemle a becskereki iskolák felett.

Becskerek, szept. 2.

Még csak néhány nap és megkezdődik a becskereki iskolákban a rendes munka, a tanítás. Hét nap múlva már pajkos gyerekek lármája veri fel az iskolák két hónapra elcsendesedett környékét.

Megnyílnak az elemi tudomány hajlékainak kapui, hogy magukba zárják a tudást szomjazó jövő generációt, a jövő írástudóit, iparosait, kereskedőit, művészeit, íróit, orvosait, ügyvédeit. A rövid- és hosszunadrágos gondtalan ifjuság, a vig leánysereg szabadságának vége szakadt. Megkezdődtek a készülődések a jövő évi munkára, az új tanévre, amely hivatalosan a beiratások kezdőnapjával, szeptember elsejével kezdődik.

Az új tanév új gondokat jelent a szülőkre, tanulóokra egyaránt. A tankönyvbeszerzést, a ruhavásárlást problémává emelte a drágaság. A tudás elsajátításának valamikor olcsó segédeszköze a könyv, drága portéka lett. Egy középiskolai tanuló tankönyvszükségletének beszerzése nem csekély összeg dinárokból kiadandó, ami ilyenkor a szülőkre háramlik. A ruha, a cipő és még ezer apróság, amelyet pénzért vesznek, pénzért adnak.

A sok gond tetejébe riasztó kérdőjelként mered a szülőkre elé a bizonytalanság még mindig kísérté kérdése. Lesz-e a jövő tanévben megfelelő osztály, elegendő számú tanuló fog-e jelentkezni felvételre és lehetővé válik-e gyermeküknek a zavartalan tanítása.

Az elemi iskolák

mind megnyílnak. A kisebbségi elemi iskolák fennmaradását a békeszerződés biztosítja. Becskereken öt elemi iskola működik, melyek közül háromnak van kisebbségi tagozata. A központi elemi iskolában szerb, magyar és német tagozat működött és működik a jövő tanévben is. Az Etvesova (Magyar) és a Silerova (Honvéd) uccai elemi iskolának magyar és német osztályai voltak és lesznek is, a Pasityeva (Tomasováci) és a Car Dusana (Váraljai) uccai elemi tisztára szerb, a Generala Jankovitya (Jurancs) uccai pedig kizárólag magyar osztályokból áll.

A Miasszonyunkról elnevezett

zárda

polgári iskolája államosított és ugyancsak magyar és német tagozattal rendelkezik. A múlt tanévben, tanulók hiánya miatt az iskola nem

volt teljes, reméljük azonban, hogy az idén megfelelő számú tanuló jelentkezése esetén az összes osztályai megnyílhatnak. A beiratkozások ebben az intézetben szeptember 5-ikéig bezárólag tartanak.

A becskereki

főgimnázium

amely nagyság tekintetében az ország harmadik középiskolája, szintén szeptember elsején nyitotta meg a kapuit. A beiratkozások ugy a szerb, mint a magyar tagozatban, szeptember 3-ikéig bezárólag tartanak. Indokolt esetben az igazgató 15-ikéig veheti fel a később jelentkező tanulókat.

Idegen névhangzású tanulók magyar nemzetiségüket hatósági bizonylattal igazolhatják, amelyet vidéken a községi jegyző, városban a főjegyző állít ki helyegmentes kérvény alapján.

A magyar tagozatban az államnelyv tökéletes elsajátításán kívül, oktatást nyernek a tanulók a német nyelvben is.

A kereskedelmi akadémia

az idén is megnyílik. Az 1926-os tanévtől kezdve már csak szerb tagozata van, mert a magyar párhuzamos osztályok megfelelő számú tanuló hiányában, fokozatosan megszüntek.

Hasonlóképpen elsején nyitja meg kapuit a vegyes állami

polgári iskola,

ahol ugyancsak elsején kezdődnek a beiratások és hatodikáig bezárólag tartanak. A polgári iskolában kizárólag szerb osztályok működnek.

Szeptember elején tíz tanintézet fogadja be a sokezerényi diákokat, akit a munka kötelessége parancsolt az iskolapadokba, hogy előkészüljenek a komoly áldozatokat igénylő Életre.

Grozavescuné második merénylete.

Bécsből jelentik: A Sonn- und Montagszeitung című lap tegnap kezdte meg Grozavescuné emlékiratainak közlését. Az első cikk a tragikus sorsu énekeshez közelálló körében óriási felháborodást váltott ki és intyeniáltak, hogy az emlékiratok közlését szüntessék be. A kis Grozavescu-lány gyámja feljelentést tett az államügyészségen és követelte az emlékiratok elközbzását. Az ügyészség a napokban hozza meg határozatát.

HIREK

Petár trónörökös születésnapja. Szeptember 6-ikán az ország összes templomaiban ünnepi istentiszteletet tartanak Petár trónörökös születésnapjának évfordulóján.

Új jegyző Beloblaton. A belügyminisztérium Jovity Szevén beloblati jegyzőt felmentette és helyébe Moskov Veljko volt perlezi jegyzőt nevezte ki.

Kinevezés. A közoktatásügyi minisztérium Paunovity Milena, Petrovity Szvetisláv, Rankovity Lenka és Sztojkovity Dragoljub tanárokat, illetve tanárnőket a belacrkvai polgári iskolához tanerőknek nevezte ki.

Magyar gyermek, magyar óvodába járjon!

A kudrici plébános lemondott. Wéber Péter kudrici plébános a napokban benyújtotta állásáról a lemondását. A bányai apostoli adminisztratura a leköszönést elfogadta és az egyházközség lelki vezetésével Albert Mátyás kikindai káplánt bízta meg.

Tanügyi áthelyezések. A közoktatásügyi minisztérium Jevity Pávle vrsaci főgimnáziumi tanárt a becskerekai tartományi tanügyi inspektorátushoz, Galle József főgimnáziumi tanárt pedig saját kérelmére a szentai főgimnáziumhoz helyezte át.

Új lapok a Bányában. A választási agitáció korántsem merül ki a népgyűlésekkel és a kortések munkájával, a sajtó mindinkább nagyobb szerephez jut a szavazók meggyőzéséért indított harcban. A Délbányában két új lap jelenik meg a hivatalos radikális-párti lista támogatására. Vrsacon „Glas Naroda” (Népszava) és Pancsevón Narodni Radikal cimen új lap indult, amely hetente egyszer jelenik meg.

Magyar gyermek, magyar óvodába járjon!

A jugoszláv repülőkatasztrófa egyik áldozata él. Jelentette tegnap a Torontál egy insbrucki távirat alapján, hogy a Svájcban szerepelt jugoszláv repülőraj egyik gépe, amelyen Petrovity pilótaalezredes és Pajevity pilótáifőhadnagy voltak, lezuhant és utasai szörnyethaltak. Egy későbbi távirat odamódosította ezt a hírt, hogy Petrovity alezredes meghalt, de Pajevity, akinek mindkét keze és lába eltörtött, megmenekült.

Leégett göztéglagyár. A Belacrkvához közelfekvő Jaszenovó községben a napokban kigyulladt a göztéglagyár. A belacrkvai tűzoltóság kivonult a tüzhöz, emberfeletti munkával igyekezte a tűz terjedését megakadályozni és sikerült is a körkemencét és néhány szárítót megmentenie. A gépház és tizenegy szárító azonban menthetetlenül odaveszett. A kár óriási.

Székelési zavarok, bélgörcs, puífadtság, gyomorszárdulás, izgalmi állapotok, szividegesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést okoz. Az évszázad legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazták.

A halálra ítélt Relity Julka felett szeptemberben ítélik a tábla.

A fellebbviteli tárgyalást minden valószínűség szerint Becskerekén tartják meg.

Becskekerek, szept. 2.

Közel két esztendeje hangzott el a halálos ítélet Relity Julka, a mérgezéssel gyanúsított becskerekai asszony felett és most újabb fordulópontra áll az akkoriban nagy port felvert szenzációs bűnügy, a noviszádi ítéletábrán rövidesen tárgyalást tűz ki a nem mindennapi bonyolult perben.

Relity Julka bűnügyét annak idején több napon át tárgyalta a becskerekai törvényszék büntető tanácsa, a közönség óriási érdeklődése mellett. A bíróság, bár a vádlott mindvégig tagadta a terhére rótt bűncselekményeket, végül is marasztaló ítéletet hozott és több napi tárgyalás után halálra ítélte az asszonyt.

Azóta két esztendő pergett le az idő mutatóján és Relity Julka még mindig a becskerekai fogház sivar életének a szomorú lakója. Eleinte vakon bízott a szabadulás reményében, legalább is ezzel bucsuzott a látogatására jövő gyér számban jelentkező rokonoktól, de utóbb már nem hangoztatja olyan határozott-

sággal a jövőbe vetett hitét, megroppant az erős asszony és fogyatkozó türelemmel és reménységgel várja sorsának beteljedését.

A noviszádi tábla mint fellebbviteli bíróság, előreláthatólag több napon át tárgyalja a nem mindennapi bűnpört, valószínűleg számos tanút idéz be és hallgat ki, akiknek vallomása bizonyára leköti a közönség érdeklődését. Értesülésünk szerint, a noviszádi tábla tanácsa azzal a tervvel foglalkozik, hogy a fellebbviteli tárgyalást, a beidézendők nagy számára való tekintettel, Becskerekén tartja meg, ebben az esetben a becskerekai törvényszék második emeleti nagyterme volna a tárgyalásra legalkalmasabb helyiség. A tábla, minden valószínűség szerint, a választási törvénykezési szünet lejárta, szeptember 14-ike után dönt a tárgyalás napjában és valószínűleg szeptember utolsó, vagy október hó első napjait tűzi ki a fellebbezés letárgyalására.

Relity Julka számára a táblán kívül még egy fórum kínálkozik, a semmitűzők, amelynek ítélete fellebbezhetetlen.

A vigyázatlanság áldozata. Borzalmas szerencsétlenség történt a bányai Mramorák községben. Bitsch György mramoraki cséplőgéptulajdonos Károly nevű fia a cséplőgépnél foglalatostkodott és az egyik hajtószíjat egy vasvilla nyelével akarta helyére igazítani. Szerencsétlenségére a villa nyele a kerékbe került és a villa ágait nagy erővel a mellébe dőfte. A villa a szívet és a tüdejét járta át és azonnal megölte. A tragikus sorsot ért fiatalember hozzátartozói iránt nagy részvét nyilvánul meg.

„Albus” kézműoszáppan mindent mos káros hatás nélkül.

Belacrkván is kötelező a vasárnapi munkaszünet. Belacrkváról jelentik, hogy a szociálpolitikai minisztérium a kötelező vasárnapi munkaszünetet Belacrkvára is kiterjesztette, ahol eddig kivételesen vasárnap is nyitva tartották az üzleteket. A rendelet alól kivételt csak a mészárosok, pékek és borbélyok képeznek, akiknek üzlete délelőtt tíz óráig nyitva lehet. A belacrkvaiak elégedetlenek az új rendelkezéssel és nagyarányú mozgalmat indítanak a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése érdekében. A belacrkvaiak azzal érvelnek, hogy a város határmenti fekvése teszi indokolttá, hogy a környékét veszített kereskedelmet ilyen kedvezményekkel támogassák. Mint ismeretes, hasonló akciót indított Vrsac is, de szintén kevés eredménnyel.

A diákcipő akkor jó, ha erős, csinos és olcsó. Legjobb forrás a Vilim Herzfeld-féle Turul-áruház.

Álarcos banditák gaztette. Csernovicból jelentik: Tegnap éjjel álarcos banditák behatoltak Lebfield Sloime lentesti kereskedő házába és miután kezét-lábát megkötözték, felforgatták az egész lakást. Csaknem félmillió leu készpénzt és különböző ékszereket egy millió leu értékben loptak el. Utána késsel összeszurkálták Lebfieldet és ennek segítségére siető feleségét, majd elmenekültek.

Nem mi mondjuk, hanem az egész tanulóifjúság hangoztatja és tanúsítja, hogy könyvek, zeneművek, író- és rajzeszközök legelőnyösebben nálunk szerezhetők be. „PRAVDA” könyv- és papirkereskedés.

Hamisított festékáruval milliókkal károsította meg üzletfeleit két szatmári szélhámos. Nagystilű és vakmerő csalási ügyben nyomoznak a szatmári ügyészségek. Egy világhírű külföldi festékgyár egyik mindenütt kapós cikkének hamisításáról van szó, amelyet szatmári zugkereskedők követtek el, akik az értéktelen hamisítvánnyal, a teljesen hasznavehetetlen keverékkel több millió lejig sok erdélyi festékkereskedőt megkárosítottak. A bűnügy bonyolult, mégis az eddigi adatok alapján kiderült, hogy Zipszer Izsó és Kaufmann Ignác szatmári kereskedők külföldről hozattak egy vagon olyan kiváló festékáruval, amelyen a magas vám miatt Romániában majdnem behozhatatlan. Ezt a festéket feltűnő olcsó árban elhelyezték az erdélyi kereskedőknél. Természetesen az első vagon hamar elfogyott és a vevő kereskedők bizalommal rendeltek újabb árut a kiváló készítményből. Csak erre vártak a zugkereskedők, akik levelezéseiket is a külföldi gyár hamisított levelepapírjain eszközölték. Most a megrendelők részére, bár eredeti hordókban, de Szatmáron hamisított festékáruval szállították, miáltal a kereskedőket érzékenyen megkárosították. A kereskedőket üzletfeleik óriási kártérítési összegekre perelték be, mire a szorult helyzetben levő kereskedők viszont panasszal éltek a cég ellen. A nyomozó hatóságok végre megállapították, hogy az áru hamisítvány volt, amelyet Zipszer Izsó és Kaufmann Ignác Szatmáron gyártottak s ezzel több millió károkat okoztak.

Jégszekerények legjobb kivitelben, legpraktikusabb beosztással, kevés jégfogyasztással, legolcsóbb ár mellett Benzo Antal és Fia cégénél, Veliki-Becskekerekén.

A Balkán Bioszkop pénteken és szombaton mutatja be Kadisch halotti ima, (A nagy per, Izrael népének tragédiáját.) Per, mely ezer éve tart és még mindig nincs vége, mert mint a parazsat a hamu alatt, ismét és ismét feléleszti és lángra lobbantja egy alattomos szellő, ugy ezt az ostoba és lehetetlen vádat ezer év óta ismét és ismét feléleszti és lángrobbantja a babona, irigység, gonoszság és rosszakarat szele, leirhatatlan szenvedés, pusztulás, halál és nyomoruság magvát hordva szét. E perben a védőügyvéd és felmentő bírák csak a műveltség, felvilágosultság, szeretet és testvériesség lehetnek. E filmben szereplő művészek úgy a groteszk kacagató, mint a könnyeket facsaró drámai részben felejthetetlen művészi teljesítményt nyújtanak. Kísérő műsor kedves vigiáték.

Magyar gyermek, magyar óvodába járjon!

Nyolc év után újból megnyílik egy vasutvonal. A román közlekedésügyi minisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy az Oravica—jaszenovói vasutvonalat újra megnyitja és ennek forgalmát bekapcsolja a báziai vonalra. A temesvári vasuti igazgatóság tegnap rendeletet kapott, hogy erre vonatkozólag terjesszen fel sürgős jelentést a vasuti vezérigazgatósághoz. A vasuti igazgatóság a helyszínére bizottságot küld ki, amelynek feladata lesz megállapítani, hogy a Jám és Jaszenovó közötti vonalszakaszon, amely immár 1919 óta üzemben kívül van, milyen javítások szükségesek. Ilyenképpen egy-két hónapon belül sor kerülhet ennek a vonalnak az üzembehelyezésére. A vonalnak a Jugoszláviába és a Bázias felé való utazásnál lesz nagy jelentősége.

Méregpohártól a tollig. Néhány hét előtt Mussolini erélyes megróvásában részesítette a bécsi olasz konzulátust, amiért beutazási engedélyt adott Thury Erzsébetnek, a „Wiener Allgemeine Zeitung” rendkívül tehetséges és ügyes munkatársának, akit a konzulátus ajánlólevelekkel is ellátott. Thury Erzsébet, aki közel egy éve a „Wiener Allgemeine Zeitung” egyik legagilisabb és leghasználhatóbb munkatársa, Olaszországban járva, nagy feltűnést keltett interviukat csinált az olasz kormány tagjaival. Olasz tudósításai közül néhány németországi lapokban és a „Pester Lloyd”-ban is megjelent. Mussolini leirata kapcsán most kiderült ennek a tehetséges fiatal újságírónek gondosan titkolt személyisége. Thury Erzsébet nem más, mint Vukobrankovity Milica, akinek bünpöre négy év előtt nagy feltűnést keltett világszerte. Vukobrankovity Milica meg akarta mérgezni főnökét, Stülpnagel bécsi könyvkereskedőt, aki elcsábította és mérget kevert a könyvkereskedő családjának ételébe is. A kísérlet szerencsére nem járt sikerrel, a mérgekeverés nem követelt áldozatot, a bécsi esküdtzék azonban Vukobrankovity Milicát izgalmas tárgyalás után három évi börtönre ítélte. A szerencsétlen leány két évet ki is töltött büntetéséből, de példás viselkedése következtében azután kegyelemben részesült. Fogsága alatt megírta memoárjait, amelyek nagy feltűnést keltettek és különböző európai és amerikai lapokban jelentek meg folytatálagosan. — Ugy a tárgyalás alatti viselkedéséből, mint emlékirataiból kitűnt, hogy Vukobrankovity Milica nem közönséges gonosztevő, ha-

Orient Bioskop ÁRTATLANUL ELITÉLVE

Pénteken, szept. 2-án 5, 7 és 9 órakor

Nagy dráma 7 felvonásban.
(Hasonló a Guillotinéhez).

A főszerepben **Marry Carr**, aki már ismerős az „Édes anyám” nevű filmből. Film közben **Megda és Miklós** gyermekművészpár ügyes táncprodukcióival szórakoztatja a t. közönséget, akik már két estén át nagy sikert arattak Ezen előadásoknál! Din felülízetés van.

A pénztár nyitva d. e. 10—12 óráig.

nem tettét egzaltált állapotban követte el. Kiszabadulása után mindenféleképpen megpróbálkozott, míg végre Thury Erzsébet néven a „Wiener Allgemeine Zeitung” szerkesztőségében helyezkedett el és ma egyik legüregőbb munkása a bécsi sajtónak. Mussolini azonban könnyörtelenebb, mint a bécsiek, akik megbocsátották múltját ennek a tehetséges, dolgozni akaró, szájalomra méltó asszonynak és a konzulátushoz intézett leiratában méltatlankodását fejezi ki, hogy alkalmat adtak egy „mérgekverőnőnek” olasz államiériak meginterjúvolására.

Ősszel kezdik meg a jugoszláv—bolgár kereskedelmi tárgyalásokat.

Bécs, szept. 2.

Burov bolgár külügyminiszter Genfben utazóban nyilatkozott hírlapírók előtt Bulgária közeli terveiről.

Bulgária — mondotta — igyekszik a konzolidációs kölcsönt megkapni, hogy külföldi tartozásait rendezhesse és hogy egy tartalékalapot létesíthessen, amellyel a bolgár közgazdasági életet biztosíthassa.

Jugoszlávia és Bulgária között holnap kezdődnek meg az elméleti jellegű megbeszélések. Egyetlen konkrét kérdés van eddig és az az ősszel meginduló kereskedelmi tárgyalások ügye.

SZINHÁZ

A snorerek királya. A Habima zsidó zsongon színház második előadásán Gordin drámáját, A snorerek királyát, mutatta be. Ami magát a drámát illeti, ez tulajdonképpen Shakespeare Lear királyának utánérzése olyannyira, hogy még a darab struktúrája is teljesen egyezik. Természetes, hogy a darab cselekménye át van ültetve a zsidó népelet miljöjébe.

Bell ur, aki a gazdag zsidó kereskedőt alakította, aki még életében szétozta vagyonát gyermekei között és így Lear király sorsára jut, mesteri alakítást végzett. Maszkjai, hangja annyira természetes, oly mély megfigyeléssel, művészi kézségről tett tanúságot, hogy a közönség nagy részének könnyet fakasztott a szemébe. Méltó partnere Zuckerné, aki gyönyörű, modulációkban gazdag hangjával szinte muzsikálja az érzelmek különféle skáláit.

A közönség, amely lehetett volna több is, lelkesen és szeretettel ünnepelte a Habima színészeit.

SPORT

Vízipóló európai bajnokság. Tegnap kezdték meg a középdöntőt, amelyben Franciaország Ausztriát 8:0, Svédország Csehországot 5:2 és Magyarország Belgiumot 3:2 arányban győzte le. A döntőt Magyarország a svéd-francia mérkőzés győztesével fogja lejátszani.

Putty Lyának

három autója, tiztagu szolgálasmélyzete van Hollywoodban, palotája Berlinben és tavasszal visszatér családjához.

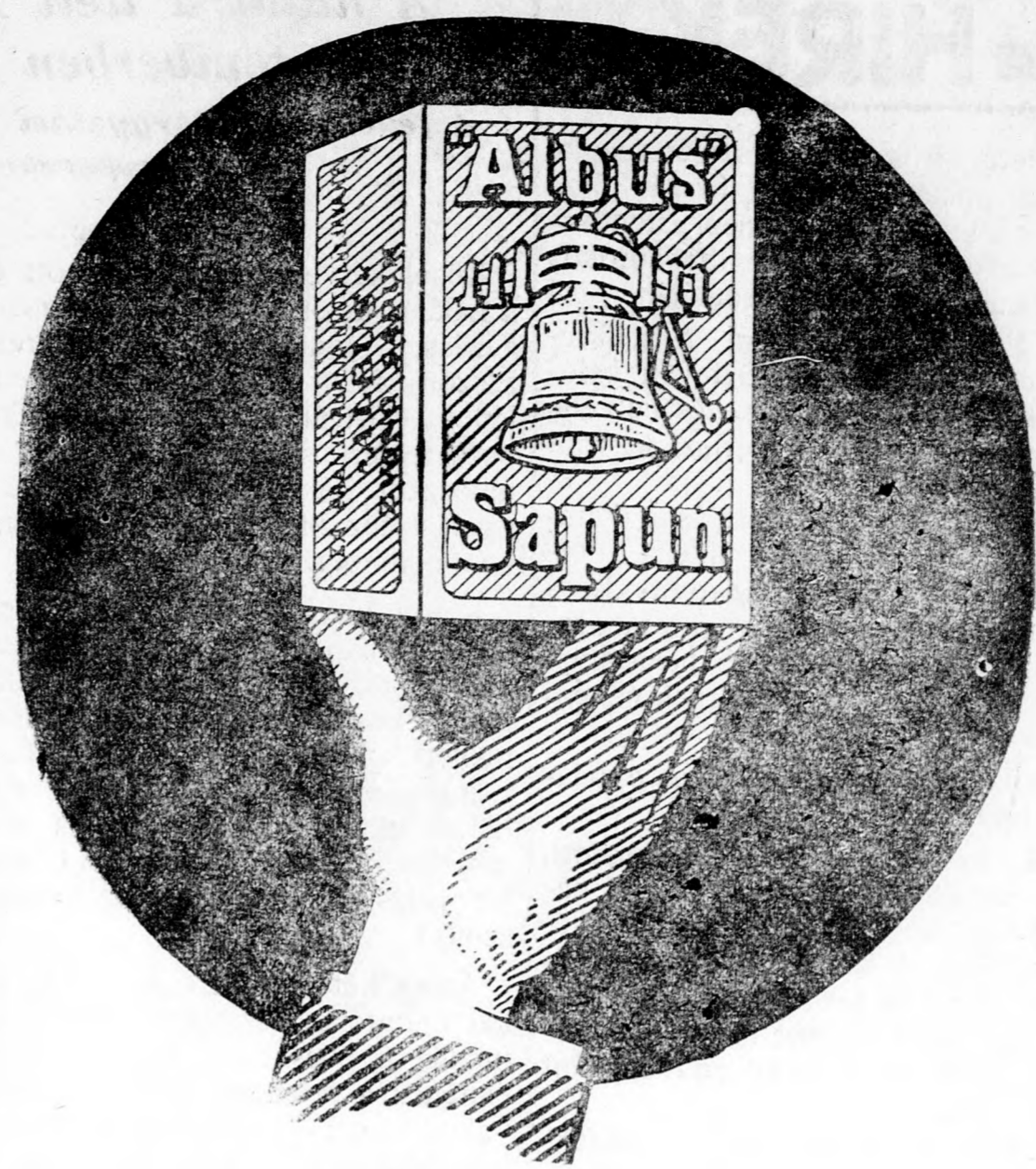
A világhírű filmprimadonna nagyszerű karrierje és érdekes szerelmi regénye.

Putty Lyáról, a ma már világhírű magyar filmprimadonnáról a külföldi nagy lapokban a legfantasztikusabb híradások jelentek meg. Megírták, hogy a művésznő német származású, apja a büxensteini Hoyos báró, ő pedig özvegye egy norvég követségi attasénak. Budapesti tudósítónk hosszabb beszélgetést folytatott a nagy filmprimadonna bátyjával, Putty Sándor szolgálaton kívüli huszárfőhadnaggyal, aki most igen érdekes dolgokat mondott el hugáról. Elmondta, hogy úgy őt, mint hugát, rokoni szálak fűzik Szemere Istvánhoz, a nagy Szemere-vagyon egyedüli örököséhez, akinek titokzatos házassági ügyével sokat foglalkoztak nemrégiben a lapok. — Putty Lya anyja ugyanis Hoyos grófnő volt, testvére Szemere István anyjának, így tehát a művésznő unokatestvére a fiatal Szemere ének.

A művésznő apja huszárszázados volt és férje, akitől elvált, nem norvég követségi attasé, hanem szántói főszolgabíró és Putty Lya Sátoraljauhelyről indult el világhódító útjára. Főszolgabíróné korában is gyönyörű szép asszony volt Putty Lya és ahol csak megfordult, vagy sétált, mindenütt valóságos csodálattal az emberek. Pár év alatt Amerika egyik legelső filmesillaga lett.

— Hugom ritkán ír haza Hollywoodból — mondta Putty főhadnagy — de ha ír, akkor 20—25 oldalas levél érkezik tőle. Nagyon sokat dolgozik és erősen hódol a sportnak, aminek már gyermekkorában nagy rajongója volt. Három autója is van, amelyeket egyedül vezet, de ha defektus éri, ő maga javítja meg a motort is. Igazi sportlady, aki amellet lovagol, viv és uszik. Azt írja, hogy boldog és nagyon jól érzi magát a film igazi hazájában, Hollywoodban. Ma már tekintélyes vagyon ura és Berlinben van egy palotája is. Háztartása teljesen hozzáillik nagystíliú életéhez. Tíz tagból álló szolgálasmélyzet veszi körül. Tavasszal különben hat hétre haza jön a hugom és akkor meglátogatja Szemere ékeket is.

A nagy művésznő pompás fényképeket is küldött haza, amik különböző szerepeiben és pazarul berendezett lakásában ábrázolják a filmprimadonnát, akiről különben az a hír is járja, hogy egy dús gazdag ifju gyáros feleségül kérte, de azzal a feltétellel, ha végleg bucsut mond a filmnek. És Putty Lya még nem döntött. Viaskodik önmagával...

„ALBUS” szappan kitűnő!

Itt az őszi szezon!

Szőrmekabátját már most alakítsa át vagy készítsen újat, mert most a munkadíj és a prém is olcsóbb! 1728
Legújabb divatipajm már megérkeztek!
HORVÁTH szűcs, Veliki Becskerek, Car Dusan (Váraljai) ucca 1. (Gimpel-főle ház).

Favágást,

hasogatást és eltakarítást jutányos áron vállal
Sába Ferenc
Etvesova (Magyar) ucca 33.
Előjegyzést elfogad *Jonye*, a Korona-kávéház főpincere és *Bába János*, a „Zöld vadász” vendéglőse. 1731

Batai

cégnél 1729
két kiszolgálóleány,
aki már e szakmában működött és
egy cipészegéd felvétetik.

Olcsón eladó

a Zseljeznicski red (Német végsor) 17. szám alatti egyik
h.o.a.z
mely áll 2 szoba, konyhából, 300 négyzetgölg telekkel.
Érdeklődni lehet ugyanott. 1732

TANONC

1705
FIZETÉSSSEL
azonnal felvétetik.
PRAVDA könyv- és papirkereskedés, Velikibecskerek

Gyermektelen uricsalád, ahol szerbül, magyarul, németül beszélnek, teljes ellátásra felvenne csakis

két jobb házból való tanulót.
Lehetőleg kereskedelmi akadémiát, esetleg a gimnázium alsóosztályából, akiket az összes tárgyakból tanítanának is. Zongorahasználat. 1666
Cim a „Torontál” kiadóhivatalában.

Két személy részére, lehetőleg a központban

diétikus kosztot
keresek. 1709
Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.

Jó házból való fiu 1707

tanoncnak felvétetik.
Jakschitz & Ambrózy
kézműárkereskedő V. Becskerek.